

**Міністерство освіти і науки України
Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»**

**Навчально-науковий інститут психології та суспільних наук
Кафедра політичних наук і права**

Гедікова Н. П., Музиченко Г. В., Наумкіна С. М.

**Методичні рекомендації
з підготовки та захисту
курсової роботи
за фахом**

**для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
зі спеціальності С2 «Політологія» (ОПП «Політологія»)**

Одеса –2026

УДК : 32-021.311:371.214.114

ББК 66

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Південноукраїнського національного педагогічного університету
імені К. Д. Ушинського (протокол № 9 від 22.01.2026 року)*

Рецензенти:

Коч С. В., доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політології Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Долженков О. О., доктор політичних наук, професор, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Гедікова Н. П., Музиченко Г. В., Наумкіна С. М. Методичні рекомендації з підготовки та захисту курсової роботи за фахом для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності С2 «Політологія» (ОПП «Політологія»). 2-ге вид., перероб. та доп. Одеса : Вид-во «Університет Ушинського». 2026. 50 с. (1,9 д.а.)

Методичні рекомендації до виконання курсової роботи за фахом уміщують правила її написання та оформлення, вимоги до академічного письма та порядку викладення результатів, процедури підготовки та попереднього обговорення на всіх етапах, організації процедури захисту.

Призначені здобувачам першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності С2 «Політологія».

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
РОЗДІЛ 1. ВИМОГИ І РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ	6
1.1. Загальні положення	6
1.2. Керівництво курсовою роботою	10
1.3. Етапи виконання курсової роботи	12
1.4. Характеристика та вимоги до основних компонентів змісту роботи	17
1.5. Дотримання вимог академічної доброчесності	24
РОЗДІЛ 2. ПОРЯДОК ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ	28
2.1. Підготовка до захисту курсової роботи	28
2.2. Захист курсової роботи	29
2.3. Оцінювання курсової роботи	30
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	36
ДОДАТКИ	38
Додаток А. Оформлення титульної сторінки курсової роботи	38
Додаток Б. Зразок оформлення змісту курсової роботи	39
Додаток В. Зразок оформлення переліку умовних скорочень	40
Додаток Г. Приклади оформлення списку використаних джерел відповідно до Національного стандарту України ДСТУ8302:2015	41
Додаток Д. Приклад оформлення відгуку наукового керівника на курсону роботу	50

ПЕРЕДМОВА

Наведені вимоги містять загальні методичні рекомендації щодо підготовки, змісту і структури, написання, оформлення та порядку захисту, критерії оцінювання курсової роботи за фахом для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю С2 «Політологія» у Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Вимоги розроблено на основі чинного законодавства України, нормативних документів Міністерства освіти та науки України: Закону України «Про вищу освіту», Закону України «Про освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій», інших нормативно-правових актів; Стандартів вищої освіти: ДСТУ 3008:2015 «Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання», ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання», Стандарту вищої освіти за спеціальністю 052 «Політологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України від 10.07.2020 р. № 911 та введеного в дію з 2020/2021 навчального року; Статуту Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», внутрішніх нормативно-правових актів Університету, у тому числі з питань організації освітнього процесу; тощо, а також використано рекомендації з різних навчально-методичних та довідкових видань.

Методичні рекомендації мають на меті надання допомоги студентам при підготовці, виконанні та захисті курсової роботи за фахом, що є науково-

дослідницькою працею студента і обов'язковою компонентою освітньо-професійної програми «Політологія».

Курсова робота виконується згідно з навчальним планом за спеціальністю і є своєрідним підсумком процесу навчання на третьому курсі. Вона має комплексний характер і пов'язана з використанням набутих студентом знань, умінь та навичок із наступних фахових навчальних дисциплін: «Прикладна політологія», «Сучасна зарубіжна політологія», «Порівняльна політологія», «Політична культура та ідеології», «Міжнародні відносини», «Державна політика» та носить індивідуальний характер. Темати курсових робіт затверджуються на засіданні кафедри політичних наук і права.

Згідно з навчальним планом підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини» спеціальності С2 «Політологія» загальний обсяг кредитів, які відводяться на виконання курсової роботи за фахом становить 3 кредити ЄКТС.

РОЗДІЛ 1.

ВИМОГИ І РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

1.1. Загальні положення

Курсова робота є одним із видів науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти. Її підготовка надає можливість студенту систематизувати здобуті теоретичні знання, перевіряти їх якість, науково і креативно мислити, розвивати пізнавальну активність, аналізувати та порівнювати різні підходи щодо розв'язання певної соціально-політичної проблеми.

У процесі виконання курсової роботи студент не тільки закріплює, але і поглиблює отримані у процесі навчання знання, які формують його професійні навички та вміння, здатності вирішувати типові професійні завдання в сфері суспільно-політичної діяльності.

Курсова робота містить елементи самостійного дослідження, конкретно обґрунтовані висновки і пропозиції щодо практичної реалізації результатів дослідження.

Виконання і захист курсової роботи дозволяють визначити рівень теоретичної і практичної підготовки студента, його здатність до самостійного осмислення проблеми, початкові уміння вести науковий експеримент, чітко, логічно і аргументовано висловлювати власні думки, перевірити рівень володіння сучасними методами навчання, здатність застосовувати здобуті теоретичні знання на практиці, а також уміння правильно аналізувати та узагальнювати навчальний матеріал, формулювати висновки, рекомендації, оформляти результати.

Метою курсової роботи за фахом є закріплення й систематизація знань студентів в галузі політології, розвиток у них навичок самостійної роботи, володіння загальнонауковими і спеціальними методами сучасних наукових досліджень, інструментарієм політичної науки, набуття вмінь та навичок аналізу та оцінки розвитку сучасних соціально-політичних процесів, підготовка

студентів до написання наукових робіт.

Основними завданнями курсової роботи є:

- вироблення вмінь і навичок застосовувати набуті знання при розв’язанні конкретних завдань;
- формування розуміння існуючих у суспільно-політичній сфері науково-практичних проблем і набуття вміння їх розв’язувати;
- оволодіння методикою наукового дослідження при вирішенні проблемних питань, які досліджуються в курсовій роботі, узагальнення та логічний виклад матеріалу;
- розвиток вміння студента самостійно вивчати й узагальнювати наукові джерела, законодавчі та інші нормативно-правові акти, правильно їх застосовувати під час проходження виробничої практики за фахом;
- опанування навичками самостійного логічного мислення, творчої, дослідницької роботи та ін.

Мета й завдання дослідження в межах конкретної курсової роботи визначаються її темою, структурою, специфікою об’єкта, предмета та інформаційною базою дослідження.

Під час виконання та захисту курсової роботи перевіряються наступні програмні результати навчання:

ПРН01. Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.

ПРН02. Вільно спілкуватися державною та однією з іноземних мов усно і письмово у професійній діяльності.

ПРН03. Вміти критично мислити у сфері професійної діяльності.

ПРН05. Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.

ПРН08. Вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.

ПРН09. Вміти застосовувати політологічне мислення для розв’язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування

класичної та сучасної політичної думки.

ПРН10. Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.

ПРН11. Застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.

ПРН12. Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

ПРН20. Збирати, опрацьовувати та використовувати інформацію стосовно розроблення та реалізації стратегії розвитку держави, регіону, галузі під час здійснення професійної діяльності.

ПРН21. Вміти ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Унаслідок досягнення результатів навчання здобувачі вищої освіти після виконання та захисту курсової роботи мають опанувати такі компетентності:

Загальні компетентності:

ЗК01. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК02. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК03. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК04. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК06. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК09. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні компетентності:

СК01. Здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.

СК02. Здатність застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування

класичної та сучасної політичної думки.

СКО3. Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.

СК04. Здатність застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.

СК05. Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

СК08. Здатність конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу.

СК13. Уміння проводити кваліфікований аналіз і давати оцінку прийнятним рішенням, постановам органів законодавчої, виконавчої влади, партійних і громадських організацій, їх лідерів.

Успішне виконання наукового дослідження і написання курсової роботи залежить від багатьох чинників, серед яких найважливішим є чітке уявлення про основні вимоги, що ставляться до її підготовки. Ці вимоги стосуються наукового рівня курсової роботи, її змісту, структури, академічної форми викладу та технічного оформлення.

1.2. Керівництво курсовою роботою

Курсова робота виконується під керівництвом наукового керівника, завдання якого полягають у сприянні формуванню наукового мислення студента, актуалізації ним набутих знань, генеруванні самостійності, неординарності, думок, логіки мислення, умовиводів, творчих навичок тощо.

Науковий керівник курсової роботи визначається кафедрою із числа науково-педагогічних працівників з ученим званням та/або науковим ступенем.

Науковий керівник роботи:

- надає консультування студенту з питань вибору теми роботи, розробки її плану, добору спеціальної літератури, підготовки окремих розділів;
- знайомить студента з вимогами щодо підготовки та захисту курсової роботи;
- здійснює контроль за дотриманням студентом графіку підготовки курсової роботи;
- здійснює загальне керівництво курсовою роботою і відповідає за наявність у роботі помилок системного характеру;
- надає відгук на курсову роботу з ґрунтовною характеристикою її якості відповідно до критеріїв оцінювання;
- надає допомогу студенту у підготовці до захисту роботи;
- є присутнім на засіданні комісії при захисті курсових робіт, керівником яких він є.

Здобувач вищої освіти:

- несе відповідальність за якість підготовленої курсової роботи, а також своєчасне, із дотриманням регламенту подання науковому керівнику розділів (частин) роботи;
- отримує від наукового керівника консультаційну допомогу з вибору (формування) теми дослідження, структури, ключової ідеї та проблеми дослідження; опрацювання необхідних джерел, зокрема нормативних і довідкових матеріалів, наукових видань тощо за темою курсової роботи;

– звертає увагу на зауваження наукового керівника та за відсутності суттєвих невідповідностей авторській ідеї студента вносить відповідні зміни до курсової роботи;

– готує доповідь з мультимедійною презентацією до захисту та захищає курсову роботу перед комісією;

– несе відповідальність за виконання вимог до оформлення курсової роботи та її структурних елементів, дотримання вимог академічної доброчесності.

Завершена, оформлена належним чином та прошита курсова робота повинна бути подана студентом науковому керівникові для написання висновку у визначений термін.

1.3. Етапи виконання курсової роботи

Виконання студентом курсової роботи передбачає послідовну реалізацію таких етапів:

а) вибір теми дослідження;

б) огляд літератури за темою роботи: законодавчої, нормативно-правової, спеціальної (в тому числі тієї, що міститься в періодичних виданнях), підбір фактологічного та фактичного матеріалу;

в) складання плану;

г) написання та оформлення тексту курсової роботи;

д) подання роботи науковому керівнику для написання відгуку;

е) доопрацювання роботи згідно із зауваженнями керівника, зазначеними у відгуку;

ж) захист курсової роботи.

Курсова робота повинна відповідати наступним **вимогам**:

– назва курсової роботи має бути, по можливості, короткою, відповідати обраній спеціальності (спеціалізації), з якої пишеться курсова та суті наукової проблеми (завдання), вказувати на мету дослідження;

– виконана українською мовою;

– бути цілеспрямованою, тобто присвяченою дослідженню однієї проблеми;

– логічно та послідовно структурованою за змістом;

– вирізнятися глибиною дослідження та повнотою висвітлення визначених питань;

– переконливістю аргументації викладених думок;

– точністю і стислістю формулювань, конкретністю викладу матеріалу;

– обґрунтованістю висновків і рекомендацій;

– грамотністю оформлення пошукового апарату роботи;

– вмінням працювати з науковими, законодавчими та іншими нормативно-правовими джерелами з досліджуваного питання, а також відповідати іншим вимогам, що пред'являються до оформлення рукописів.

а) вибір теми курсової роботи

Тема курсової роботи вибирається студентом відповідно до проблемно-практичної спрямованості власних науково-дослідницьких інтересів згідно з переліком тем, що періодично оновлюється і затверджується на засіданні кафедри, за погодженням з викладачем.

З огляду на індивідуальні здібності студентів і їх схильність до науково-дослідницької роботи, набутий практичний досвід, викладач має право вносити певні корективи в тематику і розподіл курсових робіт.

Студентам надається право вибору теми курсової роботи з запропонованого кафедрою політичних наук і права переліку або можливість запропонувати власну тему, виходячи з обґрунтування необхідності її дослідження. Уточнення або зміна теми курсової роботи можливі лише в окремих випадках за наявності достатньо аргументованих причин з дозволу викладача.

Студенти повинні вибирати і закріплювати за собою теми в установленій термін (протягом двох перших тижнів від початку навчального семестру).

При виборі теми необхідно враховувати, що в межах однієї форми навчання, як правило, не допускається виконання курсової роботи за однією і тією самою темою двома чи більше студентами. Тому на кафедрі повинна зберігатися інформація для студентів про вільні теми курсових робіт.

Обравши тему, студент має чітко визначити мету курсової роботи, окреслити коло завдань, які мають бути вирішені для її досягнення, підібрати відповідну наукову літературу та нормативно-інструктивні матеріали з обраної тематики, фактологічний і фактичний інформаційний матеріал.

б) огляд літератури за темою роботи: законодавчої, нормативно-правової, спеціальної (в тому числі тієї, що міститься в періодичних виданнях), підбір фактологічного та фактичного матеріалу

Після вибору теми наступним етапом виконання курсової роботи є підбір літератури з обраної теми дослідження. Мінімальний перелік основних літературних джерел подається у даних вказівках, однак він відображає лише

загальну уяву з того чи іншого напрямку дослідження, не розкриваючи усіх його глибинних аспектів. У зв'язку з цим для якісного виконання роботи студенту необхідно здійснити самостійний підбір ряду додаткових літературних джерел, аналіз яких забезпечив би належний рівень проведення дослідження обраної теми. Курсова робота повинна бути виконана на основі використання найбільш новітньої літератури.

Перегляду мають підлягати всі види джерел, зміст яких пов'язаний з темою курсової роботи. До них належать матеріали, які опубліковані в різних вітчизняних і зарубіжних виданнях, з урахуванням періодичних, а також статистичні щорічники та довідники, закони, постанови Верховної Ради, Кабінету Міністрів України, укази Президента та інші нормативно-правові документи, фактичні статистичні показники та ін.

Результатом проведеної роботи має бути складання систематизованого списку бібліографії з обраної теми курсової роботи. Надалі цей список повинен постійно уточнюватися та доповнюватися.

Курсова робота, виконана тільки на базі підручників (навчальних посібників), без залучення додаткових джерел (монографій, наукових статей та ін.) визнається незадовільною.

в) складання плану

На початку підготовки курсової роботи студенту необхідно ознайомитися зі змістом наукових публікацій за обраною темою і скласти розгорнутий план із зазначенням основних розділів і підрозділів роботи.

План курсової роботи є відображенням її структури, під якою розуміється порядок компонування і взаємозв'язок окремих її частин.

Курсова робота, зазвичай, має простий план, який включає:

- вступ;
- основну частину (яка включає 2-3 розділи);
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки.

Питання плану визначають основний напрям курсової роботи, а тому повинні мати творчий характер, бути пов'язані внутрішньою логікою дослідження за темою. Формулювання назв розділів і підрозділів повинно відповідати таким вимогам: конкретність, стислість, відсутність двозначності, взаємопов'язаність. При складанні плану базові питання необхідно розмістити в такій послідовності, яка є найбільш логічною і прийнятною для даного дослідження схемою викладення матеріалу.

План курсової роботи студент складає самостійно і погоджує його з керівником. Під час написання курсової роботи план може коригуватися, залишаючи основне завдання роботи незмінним. Коригування обов'язково погоджується з науковим керівником.

2) написання та оформлення тексту курсової роботи

Після узгодження та затвердження керівником плану курсової роботи студент приступає до її написання.

Зібраний на попередньому етапі теоретичний і фактичний матеріал класифікується, систематизується та опрацьовується відповідно до послідовності пунктів плану курсової роботи. У разі необхідності підбирається додаткова інформація. На цьому ж етапі проводяться розрахунки, обґрунтовуються пропозиції, формулюються висновки, підбираються ілюстрації (схеми, графіки, таблиці) та здійснюється редагування.

При написанні тексту курсової роботи необхідно дотримуватися таких вимог викладення матеріалу: логічності, послідовності, довершеності, точності думок, грамотності (орфографії та стилістики), правил цитування і посилання на використані джерела.

Зміст кожного розділу має відповідати назві розділу та темі всієї роботи.

На цьому етапі уточнюється структура роботи, визначається місце розташування аналітичного та ілюстративного матеріалу.

Завершується цей етап оформленням курсової роботи згідно з вимогами, які наведено у наступній частині даних методичних рекомендацій.

Роботу спочатку слід виконати у чорновому варіанті, який необхідно погодити у наукового керівника. Завершення роботи над текстом студент проводить після врахування всіх зауважень наукового керівника.

Обговорення проблемних питань з викладачем-керівником курсової роботи здійснюється на індивідуальних або групових консультаціях викладача.

д) подання роботи науковому керівнику для написання відгуку

Завершена курсова робота підписується студентом на останній сторінці списку використаної літератури із зазначенням дати завершення роботи та надається у встановлений строк на кафедру політичних наук і права для реєстрації з подальшим передаванням її керівнику, який здійснює оцінювання якості виконання роботи, робить висновки щодо допуску її до захисту. Форма відгуку на курсову роботу (див.: додаток Д), критерії та порядок її оцінювання регламентуються даними методичними рекомендаціями.

Готуючись до захисту курсової роботи, студент має ознайомитись зі змістом відгуку, з'ясувати характер зроблених зауважень і підготувати на них відповіді.

е) доопрацювання роботи згідно із зауваженнями керівника, зазначеними у відгуку

Якщо курсова робота не відповідає визначеним даними методичними рекомендаціями вимогам, або виконана з серйозними недоліками, то вона повертається для повної або часткової доробки, відповідно до вказівок наукового керівника. Студент повинен забрати роботу з кафедри, у відведений термін внести відповідні корективи, зауважені зроблені науковим керівником у відгуку, та пройти повторну процедуру реєстрації на кафедрі своєї роботи.

До курсової роботи, направленої для повторної перевірки, обов'язково слід додати перший варіант відгуку.

ж) захист курсової роботи

Після оформлення тексту роботи обов'язковою є процедура її безпосереднього захисту перед предметною комісією, яка детально буде розкрита в другому розділі даних методичних рекомендацій.

1.4. Характеристика та вимоги до основних компонентів змісту роботи

Структура курсової роботи включає такі основні елементи:

- титульний аркуш (додаток А);
- зміст (додаток Б);
- перелік умовних скорочень (за необхідністю) (додаток В);
- вступ;
- основна частина, яка складається з розділів, кожний з яких завершується стислими висновками;
- висновки;
- список використаних джерел (додаток Г);
- додатки (за необхідністю).

Титульна сторінка курсової роботи оформлюється за встановленим зразком (див. додаток А) та є першою сторінкою курсової роботи, проте номер на ній не проставляється.

Зміст роботи подається на початку курсової роботи. Він повинен бути оформлений як розгорнутий план. Зміст містить назву та нумерацію усіх розділів і підрозділів (див. додаток Б).

Перелік умовних скорочень і термінів оформляється за потреби й друкується двома колонками у вигляді окремого списку, який розміщується перед вступом. Якщо спеціальні терміни, скорочення, символи тощо, повторюються у роботі менш, як три рази, перелік не складають, а їх розшифровку наводять у тексті при першому згадуванні (див. додаток В).

У **вступі** обґрунтовується актуальність обраної теми, розкривається її практична значущість, подається огляд ступеня розробки даної проблеми без чіткої аргументації окремих позицій, підкреслюється необхідність вирішення конкретних питань теми в контексті сучасних соціально-політичних перетворень. У цій частині визначається *мета роботи*, поставлені *завдання* (вони перераховуються відповідно до плану); *об'єкт і предмет дослідження*;

зазначаються *методи, прийоми* дослідження; *теоретико-методологічні та інформаційні джерела*, що були використані в процесі дослідження.

Мета роботи повинна бути сформульована лаконічно, але переконливо. Визначаючи об'єкт і предмет дослідження курсової роботи, необхідно враховувати, що об'єкт – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію й обране для вивчення, а предмет міститься в межах об'єкта і визначає тему курсової роботи.

Основна частина передбачає безпосередній виклад змісту теми курсової роботи, глибоке і всебічне висвітлення її основних положень. Вона містить:

- а) огляд літератури за темою;
- б) узагальнення теоретичної та аналітичної інформації;
- в) розробку основних напрямків (пропозицій) удосконалення діяльності об'єкту дослідження по обраній темі.

Основна частина роботи поділяється на 2-3 розділи. Перший, як правило, присвячується теоретико-методологічним аспектам досліджуваної проблеми, другий – аналізу стану об'єкту дослідження, третій – рекомендаціям та пропозиціям щодо вирішення досліджуваної проблеми.

У першому розділі переважно обґрунтовують вибір теми роботи, наводять методи дослідження і їх порівняльні оцінки, розробляють загальну методикау дослідження, розкривають методи розрахунків, гіпотези, що розглядають. Рекомендується звернути увагу на дискусійні питання, не обмежуючись при цьому лише простим переказом існуючих в літературі точок зору, обов'язково потрібно викладати власну авторську позицію щодо їх вирішення. Узагальнення теоретичної та аналітичної інформації передбачає, що при реферативному запозиченні думок з опублікованих праць необхідно робити посилання на використані джерела інформації.

У другому аналітичному розділі студент, використовуючи фактичний матеріал, і зібрану інформацію, аналізує та розкриває зміст питань на прикладі конкретного соціально-політичного явища чи процесу. Студент повинен давати оцінку фактичного стану досліджуваної проблеми. Зміст другого розділу

базується на узагальненні та аналізі зібраного фактологічного і фактичного матеріалу. На підставі аналізу, проведеного у другому розділі роботи, формуються подальші висновки та пропозиції.

У третьому розділі студент повинен сформулювати конкретні пропозиції, направлені на вирішення теоретичних і практичних проблем, виявлених у попередніх розділах курсової роботи.

Усі ці розділи повинні бути логічно пов'язані між собою. Виклад матеріалу підпорядковують одній провідній ідеї, чітко визначеній темою роботи.

Кожен розділ чи підрозділ повинен мати таку схему: короткий вступ, факти та їх опис, проведення дослідження на основі обраного наукового методологічного апарату, проведення підсумків. Обов'язковими наприкінці кожного розділу є проміжні висновки.

У висновках необхідно підвести підсумки досліджень, які проведені в курсовій роботі, акцентувати увагу на одержаних наукових та практичних результатах, пропозиціях, їх значущості для успішної реалізації питань і проблем, окреслених у курсовій роботі.

У висновках повинно відобразитися розв'язання визначених завдань дослідження. Загалом, кількість висновків має відповідати кількості поставлених завдань.

Список використаних джерел містить перелік літературних джерел, що використовуються при підготовці курсової роботи. До переліку використаних джерел включаються, як правило, ті джерела, на які були зроблені посилання в роботі або ті джерела, які висвітлюють відповідну тему і знайомі авторів роботи. Складаючи список використаної літератури, необхідно враховувати обмеження щодо його обсягу – не менше 15 найменувань.

Бібліографічний опис джерел складають відповідно до чинних стандартів із бібліотечної та видавничої справи (див. додаток Г).

Додатки складаються з допоміжних таблиць, розмір яких більший за одну сторінку, діаграм, схем, інструкцій, методик, звітної документації,

допоміжних ілюстрацій, тощо і нумеруються в тій послідовності, в якій на них надаються посилання в тексті.

Орієнтований розподіл складових структури курсової роботи та їх обсяг здійснюється в такому порядку:

Таблиця 1

Приблизний розподіл складових структури курсової роботи

Основні елементи структури	Кількість сторінок	Обсяг
Титульний аркуш	1 стор.	Обсяг 25-30 сторінок
Зміст	1 стор.	
Перелік умовних скорочень	1 стор. (за необхідністю)	
Вступ	2-3 стор.	
Основна частина: 2-3 рівновеликих розділи, які можуть складатися з 2-4 підрозділів (але необов'язково). Кожен параграф завершується висновками (не виносяться до змісту)	до 20 стор.	
Висновки та пропозиції	2-3 стор.	
Список використаних джерел	15-25 джерел	Обсяг не обмежений
Додатки	не регламентуються	
Відгук	1-2 стор.	Не брошурується вкінці курсової роботи

Загальні вимоги до мови курсової роботи

Матеріал повинен викладатися грамотно з використанням наукового стилю писемної мови. Виклад не повинен містити повторів та не бути перевантаженим цитатами. Не допускається просте переписування літературних джерел, забороняється їх цитування без посилань.

Найхарактернішою ознакою писемної наукової мови є формально-логічний спосіб викладу матеріалу. Це знаходить своє відображення в усій системі мовних засобів. Для наукового тексту характерними є смислова завершеність, цілісність і зв'язність. Тут найважливішим засобом вираження логічних зв'язків є спеціальні функціонально-синтаксичні засоби зв'язку, що

вказують на послідовність розвитку думки (*спочатку, насамперед, потім, поперше, по-друге, отже*), заперечення (*проте, тимчасом, але, тим не менше, аж ніяк*), причинно-наслідкові відношення (*таким чином, тому, завдяки цьому, відповідно до цього, внаслідок цього, крім того, до того ж*), перехід від однієї думки до іншої (*тепер звернімося до..., розглянемо, зупинимось на..., розглянувши..., перейдемо до..., необхідно зупинитися на..., необхідно розглянути...*), результат, висновок (*отже, як висновок, на закінчення зазначимо, все сказане дає змогу зробити висновок, підсумовуючи, слід сказати...*).

Особливістю мови наукової прози є також відсутність експресії. Звідси домінуюча форма оцінки – констатація ознак, притаманних слову, яке визначають. Тому тут більшість прикметників є частинами термінологічних виразів.

Обов'язковою вимогою об'єктивності викладу матеріалу є також вказівка на джерело повідомлення, автора висловленої думки чи якогось виразу. У тексті цю умову можна реалізувати за допомогою спеціальних вставних слів і словосполучень (*за повідомленням, за відомостями, на думку, за даними, на нашу думку* тощо).

В українській науці існує неписане правило замість «я» використовувати «ми» з огляду на те, що представлення суб'єкта авторства як формального колективу надає більшого об'єктивізму викладові. Вираження авторства через «ми» дає змогу відобразити власну думку як думку певної групи людей, наукової школи чи наукового напрямку. І це цілком зрозуміло, оскільки сучасну науку характеризують такі тенденції, як інтеграція, колективність творчості, комплексний підхід до вирішення проблем. Займенник «ми» та його похідні набагато краще передає й відтінює ці тенденції.

Правила оформлення курсової роботи

Текст курсової роботи виконується на стандартних аркушах формату А4 (210x297) і розміщується на одній стороні аркуша. Тип шрифту – Times New Roman Сур. Шрифт основного тексту – звичайний, розмір 14; абзац – 1,25;

інтервал – 1,5; текст повинен бути відформатованим по ширині й без перенесень.

Кожна сторінка має однакові поля: ліве – 20 мм, праве – 10 мм, верхнє, нижнє – 20 мм. Загальний обсяг курсової роботи, виконаної на комп'ютері, – 25-30 сторінок.

Сторінка тексту повинна містити 29-30 рядків.

Оформлена курсова робота повинна бути переплетеною. Друкарські помилки, описки й графічні неточності, які виявилися під час написання курсової роботи, можна виправляти підчищенням або зафарбовуванням білою фарбою на тому ж місці. Допускається не більше двох виправлень на одній сторінці. Заголовки структурних частин курсової роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» – друкують великими літерами симетрично до набору (по центру).

Крапку наприкінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. У кінці заголовка (назва підрозділів), надрукованого в підбір до тексту, ставиться крапка. Відстань між заголовками (за винятком заголовка пункту) та текстом повинна дорівнювати 2-2,5 інтервалам.

Кожну структурну частину курсової роботи потрібно починати з нової сторінки, підрозділи в межах розділу не починають писати з нового аркуша.

Номери сторінок проставляються у правому верхньому кутку (без крапки). Нумерація сторінок починається з титульного листа, на якому цифра «1» не ставиться. Рисунки, таблиці (які розміщені в тексті роботи), список використаних джерел, додатки також включаються до наскрізної нумерації.

Кожен додаток повинен починатися з нової сторінки і мати тематичний заголовок, надрукований угорі з першої великої літери симетрично відносно тексту сторінки (без крапки). Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкуються слово «Додаток ___». Додатки слід

позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь. Наприклад: Додаток А, Додаток Б і т. д.

Використовувані в роботі лапки повинні бути одного стилю: “” або «», або """, або „”. Аналогічною є вимога і до стилю апострофів: ’ або ‘ або ’ – однаково по всьому тексту.

Зазначаючи в тексті роботи прізвища та ініціали дослідників, необхідно дотримуватись одного стилю: Грицай М. С., Федченко П. М. або М. С. Грицай, П. М. Федченко, або М. Грицай, П. Федченко. При цьому при наведенні переліку авторів слід подавати його за алфавітом. Між прізвищем та ініціалами (слідкуючи, щоб вони лишились в одному рядку) необхідно використовувати нерозривний пробіл (стандартне сполучення клавіш «Shift – Ctrl – Пробіл»).

Оформлення ілюстрацій, таблиць, цитат

Ілюстрації (малюнки, графіки, схеми, діаграми) подаються безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше, або у додатках.

Ілюстрації позначаються словом «Рис.» і нумеруються послідовно в межах розділу (за винятком ілюстрацій, поданих у додатках). Номер ілюстрації складається із номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Наприклад: «Рис. 1.2» (другий рисунок першого розділу). Назву рисунка друкують з великої літери та розміщують під ним посередині рядка.

Якщо ілюстрація виноситься у додаток, її номер складається з літери додатка і порядкового номера, між якими ставиться крапка, наприклад: «Рис. А.1.» (перший рисунок додатка А).

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) у межах розділу. У правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із зазначенням її номера. Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 1.2» (друга таблиця першого розділу).

Якщо таблицю винесено у додаток, її номер має складатися із літери

дodatка і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка. Наприклад: «Таблиця А.1» (перша таблиця додатка А).

Кожна таблиця має назву, котру розміщують над нею і друкують з абзацного відступу.

Цитата в тексті подається в лапках, а потім у квадратних дужках міститься порядковий номер джерела у списку використаних джерел та номери сторінок, з яких береться інформація, наприклад: «... соборність України – означає як територіальну єдність, так і соборність особистості та соборну здатність нації творити державний дім» [7, с. 32].

Посилання в тексті курсової роботи на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками у працях [5-7] або [5; 7].

Посилання на додатки подаються у порядку появи їх у тексті.

Бібліографічний опис списку використаних джерел необхідно оформляти з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

1.5. Дотримання вимог академічної доброчесності

Згідно статті 42 Закону України «Про освіту», Закону України «Про академічну доброчесність» та «Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу в Університеті Ушинського» кожний студент повинен дотримуватися академічної доброчесності.

Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності при написанні курсової роботи передбачає:

- самостійне виконання всіх етапів підготовки та написання курсової роботи;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Порушенням академічної доброчесності вважається:

- *академічний плагіат* – оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження, та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства;
- *самоплагіат* – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів, як нових наукових результатів;
- *фабрикація* – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- *фальсифікація* – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- *списування* – використання письмових робіт із зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;
- *обман* – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;
- *хабарництво* – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-

яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі.

Відповідальність за порушення академічної доброчесності

Ч. 6 ст. 42 Закону України «Про освіту» визначає основні види відповідальності студентів за порушення академічної доброчесності, якими є:

- повторне проходження оцінювання (повторний захист курсової роботи);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми (підготовка нової курсової роботи);
- позбавлення академічної стипендії;
- відрахування із закладу освіти та ін.

До захисту курсової роботи, студент зобов'язаний надати на кафедру її електронну версію для здійснення перевірки академічного тексту на оригінальність, тобто на наявність текстових запозичень (академічного плагіату), за допомогою спеціальної програми (Strike Plagiarism). Контроль за виявленням академічного плагіату покладений на завідувача кафедри та наукових керівників.

Плагіат у текстах курсових робіт не допускається. У разі виявлення плагіату або іншого виду порушення академічної доброчесності в тексті курсової роботи її автор до захисту не допускається. У такому разі студент повинен виправити визначені недоліки та ліквідувати академічну заборгованість шляхом повторного захисту в термін, визначений графіком перескладань.

Якщо встановлено факт академічного плагіату або іншого виду порушення академічної доброчесності, то відповідальність лежить на авторів роботи.

Згідно «Політики використання штучного інтелекту для академічної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»» здобувачі несуть повну відповідальність за зміст, отриманий шляхом використання результатів

генерації ШІ та його використання у власних академічних роботах. Науково-педагогічні працівники мають право здійснювати комплексну перевірку академічних текстів на предмет дотримання принципів академічної доброчесності, зокрема щодо неправомірного використання результатів, згенерованих інструментами ШІ, використовуючи сервіси для перевірки на плагіат, із якими в Університеті укладений відповідний договір. Університет використовує систему перевірки, яка здатна виявити контент, згенерований ШІ.

У разі виникнення підозри щодо ймовірного порушення академічної доброчесності стосовно використання ШІ відповідне повідомлення подається в порядку, передбаченому Кодексом честі учасників освітнього процесу Університету Ушинського.

РОЗДІЛ 2. ПОРЯДОК ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

2.1. Підготовка до захисту курсової роботи

Курсова робота подається до захисту у термін, визначений кафедрою. Графік захисту курсових робіт затверджується рішенням кафедри, на якій виконується робота і погоджується з деканатом.

Підготовлена і правильно оформлена курсова робота заздалегідь (не пізніше, ніж за 2 тижні до терміну захисту, встановленого відповідним графіком) подається науковому керівникові. Керівник надає відгук на виконану роботу та відповідно до критеріїв оцінювання курсової роботи виставляє попередню оцінку.

Курсові роботи, які за висновком наукового керівника заслуговують на позитивну оцінку, рекомендують до захисту. Роботи, які за попередньою оцінкою наукового керівника не мають підстав для позитивної оцінки, до захисту не допускають і передають студенту для подальшого доопрацювання. Студент повинен усунути виявлені недоліки у встановлений термін, після чого робота остаточно оцінюється.

Курсова робота не допускається до захисту, якщо:

- подана на кафедру після закінчення встановленого терміну;
- написана на тему, яка не затверджена на засіданні кафедри;
- не носить самостійного характеру, списана з літературних джерел без посилань;
- основні питання курсової роботи не розкрито або викладено епізодично (фрагментарно);
- в тексті багато помилок граматичного, стилістичного та змістовного характеру.

Студенти, які не подали курсову роботу на кафедру не допускаються до її захисту.

2.2. Захист курсової роботи

Захист курсової роботи проводиться прилюдно перед комісією у складі трьох викладачів, здебільшого за участю керівника курсової роботи.

Безпосередньо у день захисту **кафедрою** надаються:

- повний текст курсової роботи;
- ілюстративний матеріал до курсової роботи (якщо його передбачено специфікою наряду підготовки);
- матеріали, що характеризують наукову (творчу) і практичну цінність виконаної роботи: друквані статті, тези, методичні розробки тощо (якщо вони є);
- відгук наукового керівника.

Студент, представляючи свою роботу на захисті, повинен у стислому вигляді:

- обґрунтувати актуальність теми та схарактеризувати структуру роботи;
- висвітлити постановку проблеми за темою дослідження;
- стисло викласти найбільш важливі положення та основний зміст роботи;
- описати методику й результати дослідження;
- окреслити можливості практичного використання результатів роботи, звернути увагу на висновки та рекомендації;
- визначити перспективи подальших досліджень з обраної тематики.

Тривалість захисту однієї курсової роботи, як правило, не повинна перевищувати 20 хвилин. Захист курсової роботи відбувається у вигляді доповіді з мультимедійною презентацією. Рекомендовано 5-6 слайдів. Основна мета презентації – підвищення сприйняття результатів захисту членами комісії та присутніми. Для презентації та доповіді матеріалів курсової роботи студенту надається не більше 7 хвилин. Після доповіді про виконану роботу студент відповідає на запитання членів комісії. Студенту надається можливість відповісти на запитання та зауваження, навести свої аргументовані заперечення.

Студент зобов'язаний надати стислі, чіткі та кваліфіковані відповіді на поставлені запитання, що стосуються лише змісту роботи. На запитання слід відповідати відразу після їх постановки.

Виступ та відповіді на запитання, зауваження й побажання, указані у відгуку на роботу загалом, повинні показати найвищий рівень теоретичної підготовки студента, його всебічну ерудицію та вміння доступно викласти основні результати проведеного дослідження.

За результатами захисту курсової роботи комісія на своєму закритому засіданні ухвалює рішення щодо оцінки кожної курсової роботи індивідуально.

Повторний захист курсової роботи з метою підвищення оцінки не дозволяється.

Рішення комісії оголошується прилюдно в день захисту курсових робіт. Воно може бути оскарженим у разі заяви студента на апеляцію безпосередньо після оголошення оцінки. Оцінка, визначена комісією, виставляється у відомість обліку успішності, індивідуальний навчальний план студента та заносяться в навчальну картку студента.

У разі якщо за результатами захисту студент отримує підсумкову оцінку «незадовільно», йому повертається робота на виправлення визначених недоліків. Ліквідація академічної заборгованості здійснюється шляхом повторного захисту у термін, визначений у графіку перескладань. Повторний захист курсової роботи не допускається більше двох разів.

2.3. Оцінювання курсової роботи

Курсові роботи оцінюються за шкалою Університету Ушинського відповідно до критеріїв, розроблених і затверджених кафедрою, яка забезпечує їх виконання. Підсумкова оцінка за курсові роботи складається з двох оцінювальних складників і визначається вимогами до написання курсової роботи:

1) оцінювання якості виконання роботи та дотримання графіка її виконання;

2) оцінювання якості захисту курсової роботи (ступінь володіння матеріалом, аргументованість рішень, уміння захищати свої погляди тощо).

Таблиця 2

Критерії оцінювання курсових робіт

Показник успішності студента (бали)	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	Критерії оцінювання
Оцінка «зараховано (відмінно)» ставиться за умови повного виконання всіх вимог щодо написання й оформлення курсової роботи, повних і вичерпних відповідей студента на запитання і зауваження під час захисту, демонстрації високого рівня теоретичної та практичної підготовки автора роботи.			
90-100	A	«зараховано (відмінно)»	Робота виконана самостійно, має інноваційний характер, теоретичне й практичне значення. Зміст відповідає темі, меті та завданням дослідження; обґрунтовано актуальність і всебічно розкрито тему; матеріал викладено логічно і послідовно з відповідними авторськими висновками, які зроблено на високому рівні узагальнення й відповідно до завдань дослідження. Робота повністю відповідає встановленим вимогам, виконана на високому теоретичному і практичному рівнях. Відгук наукового керівника позитивний. Під час захисту студент демонструє розуміння наукової проблеми відповідно до теми дослідження, вільно володіє теоретичним і фактичним матеріалом з досліджуваної проблеми, під час доповіді вміло використовує презентацію, впевнено відповідає на поставлені питання. Захист засвідчує високу обізнаність студента з предметом дослідження.
Оцінка «зараховано (добре)» виставляється за наявності несуттєвих помилок в оформленні роботи, у виступі і відповідях студента:			
82-89	B	«зараховано (добре)»	Робота виконана самостійно. Простежується творчий підхід до її виконання. Спостерігаються незначні

			помилки у визначенні об'єкту, предмету, мети та завдань дослідження. Зміст роботи відповідає її плану. Основні аспекти проблеми висвітлено повно, логічно та послідовно. При викладенні матеріалу інколи спостерігається порушення логіки. Теоретична частина відповідає емпіричній. Висновки представлені повно. Оформлення роботи відповідає вимогам. Захист показав обізнаність студента в предметі дослідження. Студент вільно відповідає на додаткові запитання.
74-81	С	«зараховано (добре)»	Робота виконана самостійно. Спостерігаються незначні помилки у визначенні об'єкту, предмету, мети та завдань дослідження. Зміст роботи відповідає її плану. Основні аспекти проблеми висвітлено відносно повно, хоча інколи простежується порушення логіки. Теоретична частина відповідає емпіричній. Висновки представлені повно. Оформлення роботи відповідає вимогам, хоча у структурі не завжди витримана пропорційність частин. Захист загалом засвідчив обізнаність студента в предметі дослідження. В основному відповідає на додаткові запитання.
Оцінка «зараховано (задовільно)» ставиться за наявності суттєвих недоліків у теоретичній і практичній частинах курсової роботи, за відсутності прикладів і достатньої аргументованості у відповідях автора:			
64-73	Д	«зараховано (задовільно)»	Робота загалом відповідає вимогам, але виконана репродуктивно. Творчий підхід до виконання роботи не простежується. Спостерігаються помилки у визначенні об'єкту, предмету, мети та завдань дослідження. Зміст роботи хоча і відповідає її плану, однак є поверховим та недостатньо структурованим. Основні аспекти проблеми висвітленні поверхово. Емпірична частина частково відповідає теоретичній. В оформленні роботи є

			деякі недоліки. захист засвідчив не повну обізнаність студента в предметі дослідження. На додаткові запитання відповідає невпевнено, поверхово.
60-63	Е	Задовільно	Робота загалом відповідає вимогам, але виконана недосконало, репродуктивно. Творчий підхід до виконання роботи не простежується. Допускаються помилки при визначенні актуальності, об'єкту, предмету, мети та завдань дослідження. Зміст роботи є поверховим та недостатньо структурованим. Емпірична частина ілюструє лише деякі положення теоретичної. Висновки представлені неповно. У оформленні роботи є багато суттєвих недоліків. захист засвідчив не повну обізнаність студента в предметі дослідження. На додаткові запитання відповідає невпевнено, поверхово, деякі з них залишає без відповіді.
Оцінка «зараховано (незадовільно)» ставиться в тому разі, коли курсова робота за багатьма параметрами не відповідає вимогам щодо рівня виконання чи оформлення, а її автор не володіє фактичним матеріалом і має низький рівень теоретичної підготовки:			
35-59	FX	«зараховано (незадовільно)»	Робота виконана фрагментарно. Спостерігаються суттєві помилки при визначенні актуальності, об'єкту, предмету, мети та завдань дослідження або їх може не бути. Тема не розкрита. Емпірична частина відсутня. Висновки представлені неповно або відсутні. У оформленні роботи є багато суттєвих недоліків. захист засвідчив необізнаність студента в предметі дослідження, неспроможність студента відтворити зміст роботи. На додаткові запитання не відповідає. Необхідно доопрацювати роботу, але повторний захист можливий.
1-34	F	«не зараховано (незадовільно)»	Робота не відповідає вимогам, захист показав відсутність необхідної підготовки студента та повну необізнаність студента в предметі дослідження. Або курсова робота не

			виконана. Тому повторний захист неможливий, студент повинен отримати нову тему.
--	--	--	---

Формою контролю написання та захисту курсової роботи є диференційований залік.

За результатами виконання та захисту курсової роботи виставляється оцінка за 100-бальною шкалою з подальшою трансформацією відповідно до такої шкали переведення (табл. 3):

Таблиця 3

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Рейтингова оцінка з курсової роботи	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90–100	A	зараховано (відмінно)
82–89	B	зараховано (добре)
74–81	C	
64–73	D	зараховано (добре)
60–63	E	
35–59	FX	незараховано (незадовільно) з можливістю повторного складання
0–34	F	незараховано (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Рейтингова оцінка за курсову роботу враховує зокрема такі показники:

- актуальність;
- об'єктивне висвітлення стану питання з творчим використанням сучасних джерел інформації;
- практичне значення результатів;
- наявність посилань на джерела інформації;
- відсутність дублювання, описового матеріалу, стереотипних рішень, що не впливають на суть та висвітлення отриманих результатів;
- загальна та професійна грамотність, лаконізм і логічна послідовність викладу матеріалу;
- результати апробації, наявність публікацій з теми;

- якість оформлення;
- самостійність виконання;
- ступінь володіння студентом матеріалом дослідження.

Таблиця 4

Примірні критерії оцінювання виконання курсових робіт

№	Критерії оцінювання	Максимальна
1	Аналіз роботи	80
1.1	Чітка постановка задачі дослідження (актуальність, предмет, об'єкт, ідея, гіпотеза, мета, завдання, методи, наукова новизна, практична цінність, апробація тощо)	15
1.2	Повнота, чіткість, логічна послідовність викладу результатів дослідження самостійності і творчий підхід при висвітленні проблеми, посилання на літературні джерела тощо	30-40
1.3	Ілюстрований супровід теоретичних викладок (приклади, малюнки, схеми тощо)	5-10
1.4	Аргументованість отриманих результатів роботи	5-10
1.5	Виконання вимог нормативних документів	5
1.6	Якість оформлення роботи	5
1.7	Дотримання графіку виконання роботи	5
2	Презентація результатів роботи	20
2.1	Ступінь володіння матеріалом	15
2.1	Уміння відстоювати свою думку	5
	Усього:	100

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. ДСТУ 3008:2015 Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання. / Нац. стандарт України. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2015. 26 с. (Інформація та документація).
2. ДСТУ 3582:2013. Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень в українській мові. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ) / Нац. стандарт України. Вид. офіц. [На заміну ДСТУ 3582–97 ; чинний від 2013–08–22]. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с.
3. ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання / Нац. стандарт України. Вид. офіц. [Уведено вперше; чинний від 2016-07-01]. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 17 с. (Інформація та документація).
4. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2018/10/25/recomendatsii.pdf> (дата звернення: 14.12.2025).
5. Методичні рекомендації щодо відповідального впровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах вищої освіти від 29 квітня 2025 р. / Міністерство освіти і науки України. Київ, 2025. 56 с.
6. Політика використання штучного інтелекту для академічної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» : схвалено рішенням вченої ради університету від 26.06.2025 р., протокол № 17. Одеса, 2025. URL: https://www.pdpu.edu.ua/doc/norm_doc/ZND002.pdf (дата звернення: 14.12.2025).
7. Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» : схвалено рішенням вченої ради університету від 31.08.2023 р., протокол № 1. Одеса, 2023. URL:

- https://www.pdpu.edu.ua/doc/norm_doc/P101.pdf (дата звернення: 14.12.2025).
8. Положення про організацію освітнього процесу для здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) та другим (магістерським) рівнями в Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (нова редакція) : схвалено рішенням вченої ради Університету Ушинського від 29.08.2024 р., протокол № 1. Одеса, 2024. URL: [https://www.pdpu.edu.ua/doc/norm_doc/P002_\(2024\).pdf](https://www.pdpu.edu.ua/doc/norm_doc/P002_(2024).pdf) (дата звернення: 14.12.2025).
9. Приклади оформлення використаних джерел: відповідно до Нац. стандарту України ДСТУ 8302:2015. ВД «Академперіодика» НАН України. Київ, 2016. URL: <https://histj.oa.edu.ua/assets/files/Posylannia.pdf> (дата звернення: 14.12.2025).
10. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. No 1556-VII. Поточна редакція. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 14.12.2025).
11. Про освіту : Закону України від 05.09.2017 р. No 2145-VIII. Поточна редакція. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 14.12.2025).

ДОДАТКИ

Додаток А

Оформлення титульної сторінки курсової роботи

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»

Навчально-науковий інститут психології та суспільних наук
Кафедра політичних наук і права

КУРСОВА РОБОТА

за фахом

ТЕМА

Виконала(в): здобувачка(ч)
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
денної (заочної) форми навчання
ОПП «Політологія»
спеціальності _____

(шифр і назва спеціальності)

_____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Науковий керівник:

_____
(науковий ступінь, учене звання)

_____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Одеса – 20__

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ <i>(за необхідності)</i>	3
ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. НАЗВА РОЗДІЛУ	6
1.1. Назва підрозділу	6
1.2. Назва підрозділу	п...
1.3. Назва підрозділу	
Висновки з першого розділу	
РОЗДІЛ 2. НАЗВА РОЗДІЛУ	
2.1. Назва підрозділу	
2.2. Назва підрозділу	
2.3. Назва підрозділу	
Висновки з другого розділу	
РОЗДІЛ 3. НАЗВА РОЗДІЛУ	
3.1. Назва підрозділу	
3.2. Назва підрозділу	
3.3. Назва підрозділу	
Висновки з третього розділу	
ВИСНОВКИ	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	
ДОДАТКИ	

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ВРУ	Верховна Рада України
КМУ	Кабінет міністрів України
ОДА	обласна державна адміністрація
НАБУ	Національний банк України
РП	Розрахункова палата
ГО	громадська організація
ЄС	Європейський Союз
ВПО	внутрішньо переміщені особи
ЗСУ	Збройні сили України
ОБСЄ	Організація з безпеки та співробітництва в Європі
ООН	Організація Об'єднаних Націй
США	Сполучені Штати Америки

*Приклади оформлення списку використаних джерел відповідно до
Національного стандарту України ДСТУ8302:2015*

<i>Характеристика джерела</i>	<i>Приклад оформлення</i>
Книги: Один автор	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бичківський О. О. Міжнародне приватне право : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 82 с. 2. Бондаренко В. Г. Немеркнуча слава новітніх запорожців: історія Українського Вільного козацтва на Запоріжжі (1917-1920 рр.). Запоріжжя, 2017. 113 с. 3. Бондаренко В. Г. Український вільнокозацький рух в Україні та на еміграції (1919-1993 рр.) : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 600 с. 4. Вагіна О. М. Політична етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 102 с. 5. Верлос Н. В. Конституційне право зарубіжних країн : курс лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 145 с. 6. Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 240 с. 7. Гурська Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : ЦУЛ, 2016. 172 с. 8. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340 с.
Два автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2015. 196 с. 2. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с. 3. Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2015. 166 с. 4. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с. 5. Горошкова Л. А., Волков В. П. Виробничий менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с. 6. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с.
Три автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах : навч.

	<p>посіб. Львів : Магнолія 2006, 2015. 312 с.</p> <p>2. Городовенко В. В., Макаренков О. Л., Сантос М. М. Судові та правоохоронні органи України : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 206 с.</p> <p>3. Кузнецов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с.</p> <p>4. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.</p>
Чотири і більше авторів	<p>1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Беліков та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : ЦУЛ, 2016. 528 с.</p> <p>2. Бікулов Д. Т, Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с.</p> <p>3. Операційне числення : навч. посіб. / С. М. Гребенюк та ін. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 88 с.</p> <p>4. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с.</p> <p>5. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с.</p>
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	<p>1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с.</p> <p>2. Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ : ЦУЛ, 2016. 232 с.</p> <p>3. Дахно І. І., Алієва-Барановська В. М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с.</p>
Без автора	<p>1. 25 років економічному факультету: історія та сьогодення (1991-2016) : ювіл. вип. / під заг. ред. А. В. Череп. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 330 с.</p> <p>2. Криміналістика : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Галана ; уклад. Ж. В. Удовенко. Київ : ЦУЛ, 2016. 320 с.</p> <p>3. Миротворення в умовах гібридної війни в Україні : монографія / за ред. М. А. Лепського. Запоріжжя : КСК-Альянс, 2017. 172 с.</p> <p>4. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с.</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 5. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Латковської. Київ : ЦУЛ, 2017. 176 с. 6. Службове право: витоки, сучасність та перспективи розвитку / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Запоріжжя, 2017. 328 с. 7. Сучасне суспільство: філософсько-правове дослідження актуальних проблем : монографія / за ред. О. Г. Данильяна. Харків : Право, 2016. 488 с. 8. Адміністративно-правова освіта у персоналіях : довід. / за заг. ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ : Ін Юре, 2015. 352 с. 9. Підготовка докторів філософії (PhD) в умовах реформування вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 5-6 жовт. 2017 р. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 216 с. 10. Країни пострадянського простору: виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Рудяков (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2016. 306 с. 11. Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ століття / упоряд. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с.
Багатотомні видання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с. 2. Лодий П. Д. Сочинения : в 2 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. А. В. Синицына. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2015. Т. 1. 306 с. 3. Новицкий О. М. Сочинения : в 4 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. Н. Г. Мозговая. Киев ; Мелитополь: НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2017. Т. 1. 382 с. 4. Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків : Право, 2009. Т. 2 : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с. 5. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : в 6 т. Харьков : Право, 2007. Т. 4 : Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с.
Автореферати дисертацій	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України : автореф. дис. ...

	<p>канд. юрид. наук : 12.00.06. Київ, 2005. 20 с.</p> <p>2. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с.</p> <p>3. Кулініч О. О. Право людини і громадянина на освіту в Україні та конституційно-правовий механізм його реалізації : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Маріуполь, 2015. 20 с.</p>
Дисертації	<p>1. Авдєєва О. С. Міжконфесійні відносини у Північному Приазов'ї (кінець XVIII - початок XX ст.) : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2016. 301 с.</p> <p>2. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с.</p> <p>3. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.</p>
Законодавчі та нормативні документи	<p>1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с.</p> <p>2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. No 2145-VIII. <i>Голос України</i>. 2017. 27 верес. (No 178-179). С. 10–22.</p> <p>3. Повітряний кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. No 3393-VI. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2011. No 48-49. Ст. 536.</p> <p>4. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. No 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>5. Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. No 1050. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. No 4. С. 530–543.</p> <p>6. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. No 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 23 лют. (No 35). С. 10.</p> <p>7. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. No 40. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. No 20. С. 136–</p>

	<p>141.</p> <p>8. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця : затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. <i>Баланс-бюджет</i>. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.</p>
Архівні документи	<p>1. Лист Голови Спілки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Спілки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71.</p> <p>2. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. <i>ЦДАВО України</i> (Центр. держ. архів вищ. Органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3.</p> <p>3. Наукове товариство ім. Шевченка. <i>Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаніка НАН України</i>. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.</p>
Патенти	<p>1. Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПКБ С09К11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с.</p> <p>2. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.</p>
Препринти	<p>1. Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1).</p> <p>2 Шилаев Б. А., Воеводин В. Н. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков : ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с.: ил., табл. (Препринт. НАН Украины, Нац. науч. центр «Харьк. физ.-техн. ин-т»; ХФТИ2006-4).</p>
Стандарти	<p>1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація).</p> <p>2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с.</p>

	<p>3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила(ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).</p>
Каталоги	<p>1. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк : Лебедь, 2005. 228 с.</p> <p>2. Історико-правова спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Землянщина. Харків, 1996. 64 с.</p> <p>3. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін. ; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.</p>
Бібліографічні показники	<p>1. Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності : бібліогр. показч. Вип. 2 / уклад.: О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала ; Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 60 с.</p> <p>2. Микола Лукаш : біобібліогр. показч. / уклад. В. Савчин. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 10).</p> <p>3. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні : бібліогр. показч. / уклад.: Н. М. Загородна та ін.; наук. ред. Т. В. Марусик; відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140-річчя від дня заснування).</p> <p>4. Лисодед О. В. Бібліографічний довідник з кримінології (1992-2002) / ред. О. Г. Кальман. Харків : Одісей, 2003. 128 с.</p> <p>5. Яценко О. М., Любовець Н. І. Українські персональні бібліографічні показники (1856-2013). Київ : Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, 2015. 472 с. (Джерела української біографістики ; вип. 3).</p>
Частина видання: книги	<p>1. Баймуратов М. А. Имплементация норм международного права и роль Конституционного Суда Украины в толковании международных договоров / М. А. Баймуратов. Михайло Баймуратов: право як буття вченого : зб. наук. пр. до 55-річчя проф. М. О. Баймуратова / упоряд. та відп. ред. Ю. О. Волошин. К., 2009. С. 477–493.</p> <p>2. Гетьман А. П. Екологічна політика держави:</p>

	<p>конституційно-правовий аспект. <i>Тридцять лет с экологическим правом</i> : избранные труды. Харьков, 2013. С. 205–212.</p> <p>3. Коломоєць Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. <i>Адміністративне право України</i> : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоєць. Київ, 2009. С. 195–197.</p> <p>4. Алексєєв В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні</i> : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169.</p>
<p>Частина видання: матеріалів конференцій (тези, доповіді)</p>	<p>1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. <i>Голодомор 1932-1933 років: втрати української нації</i> : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136.</p> <p>2. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених</i> : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137.</p> <p>3. Кононенко Н. Методологія толерантності в системі суспільних відносин. <i>Формування толерантного свідомості в суспільстві</i> : матеріали VII міжнарод. антитерорист. форуму (Братислава, 18 нояб. 2010 г.). Київ, 2011. С. 145–150.</p> <p>4. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково-популярних журналів. <i>Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі</i> : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53.</p> <p>5. Соколова Ю. Особливості впровадження проблемного навчання хімії в старшій профільній школі. <i>Актуальні проблеми та перспективи розвитку медичних, фармацевтичних та природничих наук</i> : матеріали III регіон. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 29 листоп. 2014 р. Запоріжжя, 2014. С. 211–212.</p>
<p>Частина видання: довідкового видання</p>	<p>1. Кучеренко І. М. Право державної власності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 673.</p> <p>2. Пирожкова Ю. В. Благодійна організація. <i>Адміністративне право України</i> : словник термінів / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ, 2014.</p>

	<p>С. 54–55.</p> <p>3. Сірий М. І. Судова влада. <i>Юридична енциклопедія</i>. Київ, 2003. Т. 5. С. 699.</p>
Частина видання: продовжуваного видання	<p>1. Коломоець Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формування їх застосування. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46.</p> <p>2. Левчук С. А., Хмельницький А. А. Дослідження статичного деформування складених циліндричних оболонок за допомогою матриць типу Гріна. <i>Вісник Запорізького національного університету. Фізико-математичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 153–159.</p> <p>3. Левчук С. А., Рак Л. О., Хмельницький А. А. Моделювання статичного деформування складеної конструкції з двох пластин за допомогою матриць типу Гріна. <i>Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій</i>. Дніпропетровськ, 2012. Вип. 19. С. 212–218.</p> <p>4. Тарасов О. В. Міжнародна правосуб'єктність людини в практиці Нюрнберзького трибуналу. <i>Проблеми законності</i>. Харків, 2011. Вип. 115. С. 200–206.</p>
Частина видання: періодичного видання (журналу, газети)	<p>1. Кулініч О. О. Право на освіту в системі конституційних прав людини і громадянина та його гарантії. <i>Часопис Київського університету права</i>. 2007. № 4. С. 88–92.</p> <p>2. Коломоець Т., Колпаков В. Сучасна парадигма адміністративного права: генеза і поняття. <i>Право України</i>. 2017. № 5. С. 71–79.</p> <p>3. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5.</p> <p>4. Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності: аналіз вітчизняного і міжнародного законодавства. <i>Юридичний вісник України</i>. 2017. 20-26 жовт. (№ 42). С. 14–15.</p> <p>5. Bletskan D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂: ab initio modeling and comparison with experiment. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i>. 2016. Vol. 19, No 1. P. 98–108.</p>
Електронні ресурси	<p>1. Влада очима історії : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>2. Шарая А. А. Принципи державної служби за законодавством України. <i>Юридичний науковий електронний журнал</i>. 2017. № 5. С. 115–118. URL:</p>

http://lsej.org.ua/5_2017/32.pdf.

3. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. *Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки*. Запоріжжя, 2015. No 3. – С. 20–27. – URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf>. (дата звернення: 15.11.2017).
4. Яцків Я. С., Маліцький Б. А., Бублик С. Г. Трансформація наукової системи України протягом 90-х років ХХ століття: період переходу до ринку. *Наука та інновації*. 2016. Т. 12, No 6. С. 6–14. DOI: <https://doi.org/10.15407/scin12.06.006>.

ВІДГУК
наукового керівника

на курсову роботу з _____

на тему _____

студента _____

спеціальності _____

денної/заочної форми навчання інституту/факультету

Загальна характеристика роботи (виклад вступу та висновків роботи, ступінь опрацювання літератури (кількість джерел, частка статей, тез, монографій, наявність посилань), стиль викладення тексту): _____

Оформлення роботи (дотримання вимог, викладених у методичних вказівках): _____

Рівень підготовки студента (теоретична підготовка, практичні навички, вміння вести самостійне дослідження, тощо): _____

Ставлення студента до виконання роботи (дисциплінованість, виконання графіку підготовки, тощо) _____

Рекомендація роботи до захисту та оцінювання _____

Науковий керівник

_____ (посада, місце роботи)

_____ (підпис)

_____ (ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

« _____ » _____ 20__ р.